

МОДЕРНІЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІДПОВІДНО ДО ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ВИКЛИКІВ ЧАСУ

НТУ «Дніпровська політехніка»

Буригін Б. В.

Науковий керівник: к.іст.н., доц. Первий Г.Л.

Освіта як соціальний інститут відображає базові процеси та зміни, які відбуваються в суспільстві. З розвитком людства, ускладненням його політичного, соціального, економічного, культурного розвитку змінюються технології виробництва, знаряддя праці, етика й естетика, політичні ідеології, світоглядні цінності, можливості людства, наукові погляди, оточуюча середовище. Відповідно до цих глобальних змін змінюються, підвищуються вимоги до системи освіти, якості освіченості людини. Проблеми, пов'язані з глобалізацією, стають найважливішими серед факторів, що визначають пріоритети української політики та економіки. Наша держава повинна стати конкурентоспроможною на світових ринках товарів, праці і капіталу, обороноздатною протистоянні з північним сусідом, стійкою як у внутрішній, так і зовнішній політиці, оскільки у неї немає іншого шляху, щоб гарантувати західний стандарт якості життя своїх громадян, безпеку країни і відповідне місце в міжнародній співдружності розвинених країн.

Узагальнюючи вищевказане, можемо визначити основні напрями модернізації освіти в сучасних умовах:

Європейськоцентричність: в якості однієї з головних цілей вищої освіти потрібно розглядати створення оптимальних освітніх умов для становлення гармонійної та всебічно розвинутої особистості з високою соціальною активністю, здатністю до самоконтролю та відповідальності за свої вчинки. Вітчизняна система освіти повинна спиратись на традиції насамперед західної цивілізації, основними принципами якої є поєднання загальнолюдських цінностей з національними, всезагальність освітнього простору, ефективність соціальної взаємодії, органічне поєднання духовного та матеріального, повага до праці та приватної власності, етичне, естетичне та патріотичне виховання, цінність здорового образу життя, вільне самовизначення та створення сприятливих умов для самореалізації особистості.

Інноваційність: в епоху інформаційного суспільства ефективність економіки та обороноздатності визначається якістю впроваджених інновацій, що стають основою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку та безпечного зовнішньо-політичного існування. Першочерговими завданнями соціуму, інституту держави та освіти виступають розвиток творчого потенціалу та формування інноваційної здатності людини, провідне місце у реалізації яких належить освіті. Суспільство з інноваційним типом розвитку актуалізує тип особистості з розвинутою здатністю до самоосвіти, творчості, продуктивної комунікації, які є ключовими навичками людини в умовах швидких соціально-економічних трансформацій, вмінням орієнтуватися в динамічно розвиваючому світі та швидко реагувати на зміни зовнішнього середовища.

Інноваційна культура формується в процесі соціальних взаємодій, її визначають інтелектуальний та творчий потенціал людей, система їх ціннісних орієнтацій, що в комплексі забезпечують відповідний рівень генерації та практичного втілення інновацій в соціально-економічній сфері.

Компетентність: модернізація системи освіти у відповідності до потреб соціально-економічного та духовного розвитку відбувається за рахунок впровадження компетентнісного підходу до навчання, в межах якого освітній процес спрямовується на формування та розвиток в особистості низки компетенцій, що забезпечують її здатність до самореалізації і самовизначення, а саме вміння вирішувати складні завдання, критичне мислення, креативність, навички управління людьми, координації, взаємодії, розвинутий емоційний інтелект, швидкість прийняття рішень, клієнтоорієнтованість та уміння вести переговори, когнітивна гнучкість

Глобалізація та інтернаціоналізація освіти: адекватна модернізація сучасної системи вищої освіти можлива лише за умови реформування університетів з орієнтацією на глобалізацію і інтернаціоналізацію освітньої та наукової діяльності. Глобалізація є складним процесом, зокрема для системи освіти, що потребує переосмислення підходів до освіти як в теоретичному, так і практичному сенсі, навіть більшою мірою, ніж до економічної сфери. До числа важливих елементів такого осмислення відноситься необхідність координації роботи університетів, навчання студентів новому формату мислення в глобальних умовах, в тому числі при використанні освітньої практики. Тому, одним з головних пріоритетів у розвитку вищої освіти в нашій країні повинна бути модернізація як змісту, так і методів, підходів і структури навчання відповідно до корінних змін у внутрішньому і зовнішньому середовищі. При цьому головний і визначальний момент – це збереження якості освіти.

Міждисциплінарна співпраця як взаємозв'язок у наукових та практичних заходах, яка реалізується крізь кросфертилізацію ідей, укрупненні і розширенні дисциплінарних програм, руху у напрямку формування їх міждисциплінарної форми, популяризацію міждисциплінарних досліджень.

Особистість викладача, який залишається основним актором сучасного освітнього процесу, який зможе дати опору, чіткі орієнтири в розмаїтті інформаційних технологій, який уміє зацікавити студента чи учня красою творчого наукового пошуку, підвищити власну критичну самооцінку, спонукає до подальшого самовдосконалення. Завдання освіти, зокрема її соціогуманітарної складової, полягає у пошуку шляхів збереження інтелігентності як найважливішої соціокультурної якості не тільки особистості, але і національного людського потенціалу в цілому; формуванні особистості, що характеризується не тільки освіченістю, творчими здібностями, а й етичною свідомістю – аристократа духу, етичне самовизначення якого включає альтруїзм, толерантність, благоговіння перед культурою та відчуття відповідальності за долю людства.

Модернізація національної вищої освіти відповідно до глобалізаційних викликів часу – комплексне завдання. Воно включає інноваційні підходи до проблем фінансування та самофінансування освітніх закладів особливо

сьогодні; модернізацію управління як всієї системи вищої освіти, так і окремими її закладами; постійне підвищення кваліфікації професорсько-викладацького складу; забезпечення академічної і трудової мобільності студентства; зміну форм, методів і підвищення якості навчання студентів; перегляд кількості напрямів підготовки бакалаврів та професійної структури підготовки магістрів тощо. За умов інтернаціоналізації і глобалізації соціально-економічного розвитку пріоритетного значення набуває належне організаційне і фінансове забезпечення випереджувального розвитку наукомістких освітніх галузей. Серед основних завдань національної вищої освіти на наступне десятиліття варто вказати на необхідність забезпечення високої якості освітніх послуг та сприяння вирівнюванню освітнього потенціалу в регіонах. Зокрема, підтримуючи принципи університетської автономії, держава має бути зацікавленою в існуванні центрів незалежної думки, здатних продукувати критичні знання, озброївшись якими, вона змогла б забезпечувати подальший прогрес суспільства. Партнерство між владою й академічною спільнотою дозволить країні здійснити найсміливіші та найважливіші перетворення. Питання модернізації вищої освіти є актуальними у сучасному світі, тим паче, для України. В даній роботі проведено аналіз впливу цивілізаційних змін на зростання значимості вищої освіти в українському суспільстві та обґрунтування необхідності її системної модернізації.

Перелік посилань

1. Булда А. А., Мухіна Г. І. Актуальні проблеми професійної підготовки сучасного вчителя для нової української школи. //Психологічна культура вчителя в контексті викликів сучасності: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Тернопіль, Україна, 5-6 квітня 2017 року)./ Тернопіль: СМП “Тайп”, 2017. – 318 с.
2. Дем’яненко М. Глобальний розвиток людства: стратегії, загрози, тенденції [Електронний ресурс] / М. Дем’яненко // Україна: події, факти, коментарі. – 2018. – № 4. – С. 41–52. – Режим доступу: <http://nbuviar.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr4.pdf>.
3. Концепція громадянського виховання особистості в умовах розвитку української державності : постанова Президії АПН України. – Громадянська Освіта, 2000, №21]
4. Лазарева А. О., Юшкевич Ю. С. Морально-етичні цінності громадянського суспільства: Монографія. Наук. ред. Є. Р. Борінштейн. Одеса: ВМВ. 2016. 260 с.
5. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. № 386-р «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80/page>